

NAVODILA ZA PRIPRAVO DATOTEK ZA TISK

NAVODILA ZA PRIPRAVO DATOTEKE ZA TISK. V KOLIKOR DATOTEKE NE BODO USTREZALE NAVODILOM, VAM BOMO PRIMORANI ZARAČUNATI PRIPRAVO ZA TISK PO CENIKU:

Preverjanje ustreznosti datotek: 10 € + DDV

Obračuna se za vsako ločeno datoteko.

Priprava za tisk: 20€/h + DDV

Najmanjša obračunska postavka je 0,5 h

Ura grafičnega oblikovanja: 25 €/h + DDV

Postavka zajema enostavno grafično oblikovanje in urejanje datotek. V kolikor gre za zahtevnejše kompozicije in elemente je definiranje cene projektno po dogovoru.

Najmanjša obračunska postavka je 1h. Priprava

Tehnični izris, 3D izris, konstruiranje : 60 €/h + DDV

Projektno

Priprava 3D vizualizacij – renderiranje: po dogovoru

V kolikor datoteke s strani naročnika niso pripravljene skladno z splošnimi navodili za pripravo datotek, si pridržujemo pravico do zavrnitve in/ali prestavitve rokov izdelave.

PRIPRAVA DATOTEK ZA VELIKOFORMATNI TISK

TRANSPARENTI | JUMBO PANOJI | SEJEMSKA GRAFIKA | AVTOGRAFIKA | NALEPKE | OKENSKA GRAFIKA

Datoteke za velikoformatni tisk (od 1m² naprej) pripravite na naslednji način:

Velikost izdelka	Merilo	Bitne slike
1 x 2 m	1:1	100 – 150 dpi
Nad 2 x 2 m	1:10	600 dpi (če je merilo 1:10)

Zapis pripravite v pdf formatu iz programa: Corel, Illustrator ali Indesign). Pdf mora biti pripravljen za tisk (press) in ne za predogled ali internet. Pdf mora biti pripravljen iz vektorskega zapisa in ne iz bitnega zapisa.

Zapisi so lahko tudi v formatu CDR (Corel), AI (Illustrator), JPG ali EPS (Photoshop).

Barve naj bodo spremenjene v CMYK barvni zapis.

Fonti morajo biti v krivuljah.

Dodatek za porezavo + 20 mm na vseh straneh, z oznako porezave, če ni drugače dogovorjeno.

ELEMENTI IN LOČLJIVOST

Zaradi zagotavljanja standarda kakovosti in kvalitete končnega izdelka, prosimo da naj bodo datoteke za tisk pripravljene v ločljivosti najmanj 300 dpi. Vsi elementi logotipi, teksti in grafike naj bodo v vektorski obliki ali v sliki ločljivosti najmanj 300 dpi, saj lahko ob nadaljnji produkciji postanejo neostri.

Izogibajte se interpolaciji ("ekstrapolaciji") slik. Ta postopek namreč ne doprinaša k boljši kvaliteti končnega natisnjene izdelka, niti k boljši kvaliteti slike.

Za vse izdelke: ločljivost najmanj 300 dpi.

Plakati: ločljivost najmanj 200 dpi.

Reklamni/promocijski izdelki: ločljivost najmanj 150 dpi (velja samo za izdelke iz segmenta XXL).

DODATEK (bleed) ZA RAZREZ

Materiali za tisk so v veliki večini občutljivi na zunanje vplive, kot npr. sprememba temperature in vlažnosti. Ob rezanju končnega izdelka lahko zaradi tega pride do odstopanja. Prosimo, da dodatek za razrez pravilno upoštevate.

3 mm na vseh straneh (razen kadar je določeno drugače). Dodatek za tisk je namenjen temu, da vaš končni izdelek dobi želeno obliko in velikost.

PRIPRAVA DATOTEK ZA TISK

Materiali za tisk so v veliki večini občutljivi na zunanje vplive, kot npr. sprememba temperature in vlažnosti. Ob rezanju končnega izdelka lahko zaradi tega pride do odstopanja. Prosimo, da dodatek za razrez pravilno upoštevate tudi pri pripravi datotek za tiskovine, ki zahtevajo zgibanje ali zlaganje končnega izdelka.

Priporočamo, da pri tiskovinah, na katerih se nahajajo pomembne informacije in napisi, ki ne smejo biti ob končnem izdelku odrezani, oblikujete vsaj 4mm od roba razreza (razen kadar je določeno drugače).

Če oblikujete datoteko za tisk v PDF obliki in ob tem uporabljate profesionalen program, ki nudi možnosti dodajanja različnih opomb in drugih znakov, le-teh ne vključite v datoteko, ki jo boste prenesli v obdelavo za tisk. V PDF obliki datoteke je sprejemljivo le, če dodate oznako na mestu, kjer želite razrez.

Upoštevajte toleranco razreza do vsaj 1mm.

PDF datoteke naj ne vsebujejo opomb in drugih pomožnih znakov.

Pomembne informacije, napisi, naslovi, logotipi naj bodo v dokumentu zamaknjeni vsaj 4mm (razen kadar je določeno drugače) v notranjost, da pri razrezu tiskovine ne bodo odrezani.

POSEBNOSTI PRI TISKU KATALOGOV IN BROŠUR

Poleg ostalih zahtev vaše datoteke za tiskovino, upoštevajte tudi naslednje posebnosti, v kolikor oblikujete katalog ali brošuro.

V vašem dokumentu označite/oštevilčite strani. V kolikor dokument nima ustrezno in pravilno oštevilčenih strani, odgovornosti za končni izdelek ne prevzamemo.

Napisi, pomembne informacije, logotipi ipd., naj bodo v datoteki zamaknjeni od roba v notranjost vsaj 5mm (v kolikor je mogoče še več). Prav tako se izogibajte tankim obrobam v tem območju, ker lahko pride do neenakomerne debeline obrob.

BROŠURE

Ob vezavi brošur ki obsegajo večje število strani (so debelejšje) lahko pride do tako imenovanega stopničastega efekta, kar pomeni, da so sredinske strani brošure pomaknjene navzven. Da ob razrezu ne bi prišlo do razreza teksta, slik ali številke strani, upoštevajte dovolj velik dodatek za razrez, pri čemer že pri samem oblikovanju upoštevajte tudi vezavo brošure.

Izračun orientacijske vrednosti:

Primer:

48-stranska brošura ima torej na vseh štirih robovih 1,6 mm zamika. Med zgibanjem take brošure se sredinske strani pomaknejo za 1,6mm navzven. Na tem mestu moramo brošuro odrezati in sredinske strani skrajšati za 1,6 mm.

KATALOGI

Upoštevajte debelino kataloga pri pripravi datotek. V datoteko za tisk ovitka vključite sprednjo in zadnjo stran ovitka ter hrbet.

Posamezne sledeče si strani v dokumentu označite/oštevilčite.

Pomembne informacije, napisi, naslovi, logotipi naj bodo v dokumentu zamaknjeni vsaj 5mm v notranjost, da pri razrezu tiskovine ne bodo odrezani.

Upoštevajte dodatek za vezavo.

Ovitek kataloga skupaj z hrbtom naložite v PDF datoteki.

FORMATI DATOTEK ZA TISK

PDF format (Portable Document Format družbe Adobe) je postal povsod po svetu najpogostejša oblika datoteke, ki zajema podatke namenjene tisku. Vsi napisi in morebitne grafike morajo biti prav tako vključeni v PDF datoteko. V kolikor je mogoče, uporabite enega od spodaj naštetih standardov za izvoz vaše PDF datoteke.

PDF/X-1a:2001

PDF/X-3:2002

PDF/X-4:2008

TIFF „Tagged Image File Format“ (TIFF ali krajše TIF) je oblika datoteke za shranjevanje slik. Kadar oblikujete datoteke za tisk v TIFF formatu, upoštevajte naslednje:

Če ima TIFF datoteka več strani, je za nadaljnjo obdelavo uporabna samo prva stran, preostale strani niso uporabne za nadaljnjo obdelavo. Vse plasti morajo biti združene v odzadje.

Alpha - Kanali se zavržejo.

Za kakovostni tisk uporabljajte kompresije brez izgube kot je "LZW".

Kot alternativo lahko za komprimiranje uporabite tudi JPEG format ob maksimalni kvaliteti.

JPG - JPEG

Ob izvozu datotek formata JPEG bodite pozorni na kakovost izvoza. Izberite najvišjo možno stopnjo kvalitete oz. najnižjo kompresijo.

ZIP/RAR

Stisnjene datoteke/mape/arhivi, razen SIT datotek, so prav tako primerne za nadaljnjo obdelavo podatkov in tisk. Ob tem bodite pozorni, da datoteke ne zaščitite z geslom, saj datoteka z geslom ni primerna za nadaljnjo obdelavo

V tisk ne pošiljajte datotek oblike SIT.

ZIP in RAR datoteke so primerne za nadaljnjo obdelavo.

Ne ščitite datotek za nadaljnjo uporabo z geslom.

ODPRTE DATOTEKE

Zaradi avtomatskega poteka obdelave datotek za tisk, so primerne le datoteke oblik PDF, TIFF, ali JPEG. Datoteke ustvarjene v Microsoft Office programih niso primerne za nadaljnjo obdelavo podatkov in tisk.

Odperte datoteke niso primerne za avtomatsko nadaljnjo obdelavo.

Datoteke ustvarjene v Microsoft Office programih niso primerne za tisk.

Datoteka za tisk naj bo pripravljena v PDF, TIFF ali JPEG formatu.

PSD

Izvirne PHOTOSHOP datoteke lahko pri avtomatski obdelavi podatkov povzročajo težave zaradi specifičnih funkcionalnosti. Photoshop datoteke vedno shranite v JPEG ali TIFF formatu. S tem ohranite prvotno obliko datoteke, ki pri nadaljnji uporabi in pripravi za tisk ostane nespremenjena.

Izvirne Photoshop datoteke (PSD) niso primerne za nadaljnjo obdelavo in tisk.

Take datoteke spremenite v format TIFF ali JPEG (izvoz v PDF format ni primeren!).

Alpha - Kanali se zavržejo.

Datoteke izvožene v PDF format niso primerne zaradi avtomatske obdelave podatkov za tisk.

MAKSIMALEN NANOS BARVE

Največja skupna pokritost se izračuna kot vsota posameznih barvnih kanalov: C + M + Y + K

Primer temno modre površine:

80 % Cyan, 100 % Magenta, 100 % Yellow in 50 % Black

80 % C + 100 % M + 100 % Y + 50 % K = 330 %

Teoretično je največja skupna pokritost lahko 330% ("ISO Coated v2«, s premaznimi papirji). Za nepremazen papir ("PSO Uncoated") je omejitev 300%. V praksi priporočamo za premazne in nepremazne papirje skupno pokritost do 280%. Prav tako ne priporočamo nanosa posamične barve manjšega kot 5%.

Barvni nanos naj ne bi presegal 280%.

Na različnih vrstah papirja (premazni, nepremazni, umetniški papir) je lahko pri enaki pokritosti različen odtis.

BARVNI NAČIN/BARVNI PROSTOR

Vaši podatki za tisk morajo biti ustvarjeni v barvnem načinu CMYK, to je tehnična podlaga za sodoben štiri barven tisk.

Datoteke je potrebno opremiti s primernimi ICC-profilu za offset tisk ali digitalni tisk. Profile najdete brezplačno na spletni strani EKI (European Color Initiative).

ISO Coated v2 za premazne papirje (na podlagi FOGRA39)

PSO Nepremazen ISO12647 za nepremazen papir (na podlagi FOGRA47)

GRACoL 2006 (ISO 12647-2:2004)

RGB podatke in posebne barve se pri štiri barvnem tisku pretvorijo samodejno. Veliko RGB in posebnih barv se nahaja izven standardiziranega CMYK spektra, zato lahko pri konverzaciji pride do odstopanj v barvnih odtenkih.

POGLED NA MONITORJU

Računalniški monitorji uporabljajo za prikaz RGB način. Ker je vsak zaslon drugače izdelan in nastavljen, prihaja od zaslona do zaslona do variacij barv (kot pri televizorjih). Kar vidite na zaslonu, ne odraža nujno končnega rezultata tiska.

Za pravilno reprodukcijo barv na zaslonu je potrebno zaslon umeriti in ustvariti primerne ICC profile. Poleg tega vam priporočamo uporabo omenjenih ICC profilov pod pogojem, da vam programska oprema to omogoča. Ti profili simulirajo rezultat offset tiska na monitorju.

PAPIR

Vsak material za tisk ima drugačno barvno osnovo. Recikliran in kreativni papir se lahko le pogojno primerja z offset in foto papirjem. Reciklirani papirji so ponavadi nagnjeni k sivo-rumeni, drugi papirji pa k belem ali modrikastem tonu. Zraven tega se barvni odtenki dodatno spreminjajo pod naravno ali umetno svetlobo.

Za majhno pomoč vam ponujamo različne pakete vzorcev, tako da lahko brez težav primerjate najpogosteje uporabljene vrste papirja. Kljub temu pa lahko pride do rahle razlike tudi v proizvodnji istega tipa papirja od istega proizvajalca. Papir je naravni material, katerega osnovne surovine (npr. les) se lahko razlikujejo. Barva papirja pa posledično prav tako vpliva na barvo tiskanega izdelka.

POSEBNE BARVE

Posebne barve so možne samo v kategoriji offset tiska. Barvo določite po Pantone lestvici za primeren papir (Premazni oznaka C, nepremazni oznaka U). Prav tako je potrebno v sami datoteki določiti vse elemente v enaki Pantone barvi in barvo pri naročilu zabeležiti

CMYK (ISO Coated v2 oz. PSO Uncoated ISO12647).

RGB podatki bodo samodejno pretvorjeni.

Barve na monitorju se lahko razlikujejo od tiskanega izdelka.

Na različnih vrstah papirja (premazni, nepremazni, umetniški papir) je lahko pri enaki datoteki različen odtis.

FORMAT/NIHANJA FORMATA

Format tiskovine v datoteki za tisk naj ustreza naročeni velikosti vključno s porezom. Prilagoditev formata je v določenih primerih glede na motiv mogoč.

Datoteke posredujte v naročeni velikosti z ustreznim dodatkom.

KOMENTARJI/VNOSNA POLJA

Komentarji in vnosna polja v PDF datoteki so izključno namenjeni izpolnjevanju in pošiljanju obrazcev ali komunikaciji med uporabniki PDF datoteke. Funkcije niso namenjene tisku in bodo pri pripravi na tisk izbrisane.

KONTURNI IZREZ/REZKALNI IZREZ

Pri konturnem ali rezkalnem izrezu motiva potrebujemo v datoteki vključeno konturno linjo, ki jo pripravite v peti barvi (Pantone). Linije morajo biti zaključene, radij ne sme biti manjši od 4 mm.

Pomembna besedila in elementi morajo biti vsaj 3 mm od roba izreza. Prav tako je potreben priporočen dodatek za obrez. Datoteke za izrez potrebujemo v PDF obliki. Kontura se ne tiska.

Kontura mora biti zaključena vektorska linija.

Kontura mora biti v peti barvi (Pantone).

Kontura se ne tiska.

Radij konture večji od 4 mm.

Konturni ali rezkalni izrez lahko odstop:

SMER BRANJA NA DVOSTRANSKIH TISKOVINAH

Upoštevajte pravilno usmeritev sprednje in zadnje strani dokumenta. Tiskovina se obrne okrog navpične osi, kar je primerljivo z listanjem knjige. Pravilna postavitev mora biti že določena v programu, kjer je bil dokument generiran. Kasnejša rotacija v PDF dokumentu ni primerna.

DEBELINA ELEMENTOV

Prosimo, da ne uporabljate izredno tankih elementov, linij ali pisav saj lahko zaradi tehnike tiska pride do slabe vidljivosti. Linija z debelino 0,1 mm in manj kot 100% ene od osnovnih barv (CMYK), lahko v tisku zaradi rastra tiska izgleda ukrivljena ali motna.

Na monitorju so takšne linije zaradi funkcije "povečaj" vidne brez težav.

Pozitivne linije (temna linija na svetli podlagi) najmanjša debelina 0,25 pt (0,09 mm) .

Negativne linije (svetla linija na temni podlagi) najmanjša debelina 0,5 pt (0,18 mm).

SLOVNIČNE NAPAKE

Slovničnih napak ne preverjamo in tudi za njih ne odgovarjamo. Prosimo poskrbite, da bo datoteka pred tiskom preverjena.

Slovničnih napak ne preverjamo. Spremembe datotek lahko ponudimo kot dodatno storitev.

PISAVE IN KRIVULJE

Pisave v PDF datotekah morate spremeniti v krivulje. Če to ni mogoče, morajo pisave biti popolnoma (ne kot podskupina) integrirane! Enako je potrebno storiti s standardnimi pisavami (kot na primer Arial, Verdana, Courier, itd). Integracija pisav kot podskupine pogosto vodi do napak pri procesih v RIP-u.

Pri pretvarjanju v krivulje se prepričajte, da so bili presledki pravilno pretvorjeni. V nekaterih primerih si pridržujemo pravico do pretvorbe integrirane pisave v krivulje.

Priporočamo pretvorbo vseh pisav v krivulje.

Če pisave niso v krivuljah, morajo biti popolnoma integrirane.

Črno besedilo sestavite le iz črne barve, 100% Black.

TRANSPARENCE

Vse transparence v PDF datoteki iz CorelDraw in Apple iWork Pages je potrebno pretvoriti.

Live-Transparence iz programov kot so Adobe InDesign ali Illustrator lahko ostanejo.

Pri uporabi Live-Transparenc je potrebno, da so vsi elementi v enakem barvnem prostoru (npr. CMYK).

“OVERPRINT”

Preverite vaše PDF datoteke na zelene ali neželene elemente, ki so nastavljeni kot “overprint”.

Črna besedila avtomatsko pretvorimo v “overprint”.

Bela barva nikoli ne sme biti uporabljena kot “overprint”, saj na tiskovini ne bo vidna.